

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Η Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας (ως πρώτης/μητρικής, δεύτερης/ξένης)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

4 - 6 Σεπτεμβρίου 2009 • Νυμφαίο Φλώρινας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Η Διδασκαλία
της Ελληνικής Γλώσσας
(ως πρώτης/μητρικής, δεύτερης/ξένης)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΝΥΜΦΑΙΟ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
4, 5 και 6 Σεπτεμβρίου 2009

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος:

Τομπαΐδης Δημήτριος
Ομότιμος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Μέλη:

Δαμανάκης Μιχάλης, καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Ιορδανίδου Άννα, αν. καθηγήτρια ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Πάτρας
Καλλογήρου Τζίνα, αν. καθηγήτρια ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Αθήνας
Καμαρούδης Σταύρος, επίκ. καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Καψάλης Γεώργιος, καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Κουτσογιάννης Δημήτρης, επίκ. καθηγητής Φιλοσοφικής,
Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Ματσαγγούρας Ηλίας, καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Αθήνας
Μήτσος Ναπολέων, καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Μπερελής Πέτρος, σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Νάκας Αθανάσιος, καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Αθήνας
Ντίνας Κώστας, αν. καθηγητής ΠΤΝ, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Παπαδογιαννάκης Νικόλαος, καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Σουλιώτης Μίμης, καθηγητής ΠΤΝ, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Τσιάκαλος Γιώργος, καθηγητής ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Χατζηπαναγιωτίδη Άννα, επίκ. καθηγήτρια ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Frederick Κύπρου
Χατζησαββίδης Σωφρόνης, καθηγητής ΤΕΑΠΗ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος

Κώστας Δ. Ντίνας

Γραμματέας

Άννα Βακάλη

Ταμίας

Άννα Χατζηπαναγιωτίδη

Μέλη

Αναστασία Στάμου
Τριαντάφυλλος Κωτόπουλος

Γραμματεία

Έφη Γώτη
Ευδοξία Τραϊανού
Δημήτρης Χασανίδης
Ελένη Παπαϊωάννου
Στεφανία Τσακίροπούλου

Πλήρης βιβλιογραφική αναφορά άρθρου:

Ντίνας, Κ., Χατζηπαναγιωτίδη, Α., Βακάλη, Α., Κωτόπουλος, Τ. & Στάμου, Α. (επιμ.) 2010. Πρακτικά Πανελλήνιου Συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή "Η Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας (ως πρώτης/μητρικής, δεύτερης/ξένης)", βλ. <http://linguistics.nured.uowm.gr/Nimfeo2009/praktika> ημερομηνία πρόσβασης ηη/μμ/εε

ΑΙΘΟΥΣΑ Ι

- 19.40-20.00 *Τεχνικές του δράματος και διδασκαλία της γλώσσας: ψυχολογική και κοινωνικοπολιτισμική διάσταση*
A. Χασάπης, I. Βαμβακίδου
- 20.00-20.20 *Κοινωνικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη διδασκαλία της ελληνικής σε νηπιαγωγεία όπου φοιτούν μικροί μουσουλμάνοι*
K. Τσιούμης, E. Κοηκίδου
- 20.20-20.40 *Διαφυλικές διαφορές στις στάσεις και στρατηγικές ανάγνωσης των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου*
E. Γρίβα, Γ. Μπουνόβας, K. Σέμογλου, X. Κοσσυβάκη
- 20.40-21.00 Συζήτηση
- Δείπνο

ΑΙΘΟΥΣΑ 2

Σάββατο, 5 Σεπτεμβρίου 2009

- Ωρα **Αίθουσα 2**
Η ελληνική γλώσσα ως δεύτερη (ξένη)
Θεματική: **Διδακτικό υλικό/Νέες μεθοδολογικές προσεγγίσεις**
Προεδρείο: **A. Ιορδανίδου, Tz. Καλογήρου**
- 9.00-9.30 *Γλωσσική ποικιλία στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας: ο τονισμός των προπαροξύνων ουδετέρων*
Π. Σπανού, B. Γιαννάκη
- 9.30-9.50 *Μετακίνηση του τόνου στα προπαροξύτονα επίθετα: διδασκαλία σε αλλόγλωσσους*
B. Λάγιος, I. Γρηγορίου, A. Ιορδανίδου
- 9.50-10.10 *Μετακίνηση του τόνου στα προπαροξύτονα ουσιαστικά: διδασκαλία σε αλλόγλωσσους*
A. Κουτίβα, A. Νικοηοπούλου
- 10.10-10.30 *Η κλίση του παθητικού αορίστου στη νεοελληνική γλώσσα: διδακτικές προτάσεις*
A. Ντίλιου, M. Πίγκα, A. Ιορδανίδου
- 10.30-10.45 *Ο παθητικός παρατατικός στην κοινή νεοελληνική: διδασκαλία σε αλλόγλωσσους*
X. Πίτσου, A. Ιορδανίδου
- 10.45-11.30 Διάλειμμα - Καφές
- 11.30-14.00 **Επίσημη έναρξη**
Θεματική: **Διδακτικό υλικό/Νέες μεθοδολογικές προσεγγίσεις**
Προεδρείο: **H. Ματσαγγούρας - A. Νάκας**
- 17.00-17.20 *Η διδασκαλία των ιδιωτισμών σε μη ελληνόφωνους φοιτητές*
S. Berikashvili, I. Lobzhanidze
- 17.20-17.40 *Η διδασκαλία του γραπτού λόγου στην ελληνόγλωσση εκπαίδευση της διασποράς: από την επικοινωνιακή ικανότητα στις πρακτικές γραμματισμού*

ΑΙΘΟΥΣΑ 2

Π. Κρασίδου, Φ. Τεντολούρης

17.40-18.00 Χρήση στρατηγικών από αλλόγλωσσους μαθητές του Δημοτικού κατά την ανάγνωση κειμένων στην ελληνική γλώσσα
Κ. Μαστροθανάσης, Α. Γελαδάρη, Ε. Γρίβα

18.00-18.20 Νέες μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας: μια πρόταση διδασκαλίας
Α. Πάσχου

18.20-18.40 Συζήτηση

18.40-19.20 Διάλειμμα

Προεδρείο: Ν. Μήτσος - Δ. Μπενέκος

19.20-19.40 Διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας στα Μειονοτικά σχολεία της Θράκης. Η επικοινωνιακή μέθοδος διδασκαλίας σύμφωνα με το πρόγραμμα εκπαίδευσης μουσουλμανοπαίδων, διαπιστώσεις και προτάσεις για επέκταση της μεθόδου με δραστηριότητες επικεντρωμένες στα κέντρα ενδιαφέροντος των μαθητών
Μ. Ραηλού, Τ. Ραηλού

19.40-20.00 Η διδασκαλία των επαγγελματικών ουσιαστικών σε -as, -της, -ικος σε αλλοδαπούς μαθητές της ελληνικής
Μ. Τασιούδη, Χ. Αλεξιάδου, Σ. Κωνσταντινίδου

20.00-20.20 Ο κειμενικός γραπτός λόγος και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του γραπτού λόγου των αλλόγλωσσων μαθητών ηλικίας 6-12 ετών
Ε. Ζούνη

20.20-20.40 Ζητήματα διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε τσιγγανόπαιδες. Απόψεις και θέσεις εκπαιδευτικών και μαθητών για διδακτικά εγχειρίδια ενισχυτικής διδασκαλίας στο πλαίσιο προγράμματος για την ένταξη τσιγγανοπαίδων στο σχολείο
Δ. Μπενέκος, Μ. Παραδιά, Α. Μήτσος

20.40-21.00 Συζήτηση

Δείννο

ΑΙΘΟΥΣΑ 3

Σάββατο, 5 Σεπτεμβρίου 2009

Ωρα

Αίθουσα 3

Γλώσσα και τεχνολογία

Θεματική: Νέες τεχνολογίες στη γλωσσική διδασκαλία

Προεδρείο: Η. Μασσαγγούρας - Δ. Κουτσογιάννης

9.00-9.30 Οι νέες τεχνολογίες στη γλωσσική διδασκαλία
Α. Μαυρογόνατος, Δ. Μπαραικτάρη, Λ. Κρεμμύδα, Ι. Λιάκος

9.30-9.50 Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής μέσω συστημάτων αυτόματης επεξεργασίας φυσικών γλωσσών
Ε. Φίστα, Β. Φούφη

9.50-10.10 Παιδιά με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες: ανίχνευση γνωστικών παραμέτρων αναφορικά με την παραγωγή και επεξεργασία του γραπτού λόγου στη μητρική γλώσσα
Γκισούρη Στ., Αλευριάδου Αν., Τσακίριδου Ελ.

10.10-10.30 Τεχνολογίες WEB 3.0 και γλωσσική διδασκαλία. Μια πρόταση συνεργατικού εργαλείου διδασκόντων
Π. Αρβανίτης, Μ. Καρακοιλτσίδου

10.30-10.45 Νέες τεχνολογίες στη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος μέσα από το παραμύθι
Χρ. Κόζα, Μ. Κόζα

10.45-11.30 Διάλειμμα - Καφές

11.30-14.00 Επίσημη έναρξη

Θεματική: Νέες μεθοδολογικές προσεγγίσεις

Προεδρείο: Δ. Κουτσογιάννης - Α. Μιχάλης

10.45-11.30 Νέες μεθοδολογικές προσεγγίσεις και νέες τεχνολογίες στη γλωσσική διδασκαλία της ελληνικής σε νήπια αλλοδαπής καταγωγής
Κ. Μακρονάσου

17.00-17.20 Η Ελληνική Γλώσσα στην εποχή της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Επίδραση της χρήσης των Greeklish stin orthografiki

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Η κλίση του παθητικού αορίστου στη νεοελληνική γλώσσα: διδασκτικές προτάσεις

Η ΔΕΛΤΑ ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
(ως πύλη για την ελληνική γλώσσα)
4 - 6 Σεπτεμβρίου 2009

Αργυρώ Ντίλιου, Άννα Ιορδανίδου, Μαρία Πίγκα
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Πατρών

Abstract

The passive simple past (“aoristos”) declension in Modern Greek represents a characteristic case of variation in the 3rd person singular and plural, for example *στάλθηκε/εστάλη, στάλθηκαν/εστάλησαν*. In our research we analyse how dictionaries and grammars of Modern Greek deal with the learned forms ending in *-η/-ησαν*, then we establish a list of verbs ending in the passive simple past in *-η/-ησαν* and *-ηκε/-ηκαν* and we search for occurrences in text corpora available in Google and in the E.Θ.Ε.Γ. (National Treasure of Greek Language). The present work is a corpus-based study of the morphological variation of the passive simple past, for teaching purposes, including exercises for the advanced level of Modern Greek language learning.

1. Εισαγωγή

Ο παθητικός αόριστος στη νέα ελληνική γλώσσα αποτελεί χαρακτηριστική περίπτωση ποικιλίας, κυρίως όσον αφορά τις λόγιες επιβιώσεις στην κλιτική μορφολογία του. Ενδεικτικά, ένα ρήμα όπως το *στέλνομαι* μπορεί να εμφανίζει στον παθητικό αόριστο, στο γ' πρόσωπο ενικού και πληθυντικού, δύο παραλλαγές: *στάλθηκε/αν*, που ανήκουν στην τυποποιημένη (standard) νεοελληνική γλώσσα, και *εστάλη/εστάλησαν*, που φέρουν την επίδραση της λόγιας κλίσης. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η περίπτωση του λόγιου σχηματισμού του παθητικού αορίστου ορισμένων ρημάτων, συνήθως σύνθετων με λόγιες προθέσεις.

2. Παρουσίαση ερευνών σχετικά με την κλίση του παθητικού αορίστου στη νεοελληνική γλώσσα¹

2.1 Νεοελληνικές γραμματικές

Έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί σε νεοελληνικές γραμματικές σχετικά με το φαινόμενο της κλίσης του παθητικού αορίστου παρουσιάζουν τα εξής:

Η σχολική γραμματική δεν αναφέρεται καθόλου στην ποικιλία της κλίσης του παθητικού αορίστου.

Στη γραμματική Holton κ.α. αναφέρεται ποικιλία:

- στα συμφωνικά συμπλέγματα *χτ/χθ, φτ/φθ, ευτ/ευθ* στον παθητικό αόριστο ορισμένων ρημάτων, όπου αναφέρεται ότι πρόκειται για επιλογή ανάμεσα στη «φωνολογία της δημοτικής» και στη «φωνολογία της καθαρεύουσας», η οποία συνδέεται τόσο με φωνο-μορφολογικά χαρακτηριστικά όσο και με λεξιλογικά-υφολογικά.
- Στο σχηματισμό του παθητικού αορίστου: η λόγια κλίση *-ην* χαρακτηρίζεται «στερεότυπο που έχει κληρονομηθεί από την καθαρεύουσα», ενώ παραλλαγές όπως *ανεκοινώθη, προσελήφθησαν*, που διαθέτουν αντίστοιχους νεοελληνικούς σχηματισμούς *ανακοινώθηκε, προσλήφθηκαν*, θεωρείται ότι αντιστοιχούν σε επιλογή ύφους.²

2.2 Νεοελληνικά λεξικά

Έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί σε λεξικά σχετικά με το φαινόμενο της κλίσης του παθητικού αορίστου παρουσιάζουν τα εξής:

Ως προς το σχηματισμό του παθητικού αορίστου στα λεξικά επικρατεί σύγχυση. Σχετικά με τα συμφωνικά συμπλέγματα *χθ, φθ (ευθ)* στον παθητικό αόριστο ορισμένων ρημάτων στο λεξικό *Κριαρά* αναφέρεται συχνά ο λόγιος τύπος (*εντάχθηκα*,

1. Ιορδανίδου Α. « Η μορφολογική ποικιλία στη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας». Στο: *Η μορφολογία στη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας*, επιμ. Σ. Μοσχονάς, εκδ. Πατάκη, 9.

2. Ιορδανίδου Α. (2002). «Η κοινή νεοελληνική σε σύγχρονα λεξικά και γραμματικές». *Terminologie et Traduction*, 1, Commission des Communautés européennes, Service de Traduction: 11-124.

παραπέμφθηκα), ενώ στο *Μείζον Λεξικό* άλλοτε αγνοείται (*εντάχθηκα*) και άλλοτε προτείνεται (*παραπέμφθηκα*). Στο λεξικό *Μπαμπινιώτη* συνήθως παρατίθεται ο τύπος με το λόγιο σύμπλεγμα – άλλοτε αναφέρεται και το *χτ, φτ* και άλλοτε όχι (χωρίς εμφανές κριτήριο): *εντάχθηκα* / *καθημ. εντάχθηκα*, αλλά *παρατάχθηκα* χωρίς εναλλακτικό τύπο. Στο λεξικό *Α.Π.Θ.* επίσης χωρίς εμφανές κριτήριο: *εντάχθηκα* μόνο, αλλά *παρατάχθηκα* / *παρατάχθηκα*.

Παράδειγμα:

- *Μείζον*: *επενέβην, παρενέβην, συνελήφθην, αναστάληκα και ανεστάλην*
- *Κριαρά* : *παρενέβην, ανεστάλη*
- *Μπαμπινιώτη*: αναφέρεται άλλοτε ένας τύπος π.χ. *επενέβην, παρενέβην*, και άλλοτε δύο, π.χ. *αναστάληκα και ανεστάλην*
- Στο λεξικό *Α.Π.Θ.* όταν αναφέρεται ο λόγιος τύπος δίνεται μόνο το γ' πρόσωπο: *επενέβη – επενέβησαν, ανεστάλη – ανεστάλησαν* (ως εναλλακτικό του *αναστάληκα*).

3. Έρευνα ρημάτων σε παθητικό αόριστο σε λεξικά

Αφού αναζητήσαμε όλα τα σύνθετα ρήματα που σχηματίζουν παθητικό αόριστο σε 5 νεοελληνικά λεξικά (*Α.Π.Θ.*, *Κριαρά*, *Τεγόπουλου-Φυτράκη*, *Πατάκη*, *Μπαμπινιώτη*), τα συγκεντρώσαμε και τα παραθέσαμε σε πίνακα, όπως ακριβώς προτείνονται από τα προαναφερόμενα λεξικά (βλ. παράρτημα, Πίνακας 1). Παρατηρήσαμε ότι, με εξαίρεση τα λεξικά *Πατάκη* και *Α.Π.Θ.*, όπου αναφέρεται η ύπαρξη και των λόγιων σχηματισμών σε όλα τα ρήματα, τα άλλα λεξικά είτε δεν προτείνουν κανέναν άλλον τύπο είτε παρουσιάζουν μία σύγχυση. Για παράδειγμα, στα σύνθετα ρήματα με το *λαμβάνομαι* δίνονται στο *μεν αναλαμβάνομαι* οι τύποι *αναλήφθηκα* και *ανελήφθην*, στο *δε παραλαμβάνομαι* μόνο ο τύπος *παραλήφθηκα* (λεξικό *Τεγόπουλου-Φυτράκη*). Στα σύνθετα του *λέγομαι* παρατηρούμε ότι σε άλλα διατηρείται το *χθ*, όπως στο *επιλέχθηκα*, ενώ σε άλλα προτείνονται μόνο οι νεοελληνικοί τύποι *εκλέχθηκα, συλλέχθηκα* (Λεξικό *Κριαρά*) κτλ. Είναι εμφανές, λοιπόν,

η σύγκρουση ανάμεσα στην ανάγκη να μην υπάρξει παρέκκλιση από την επίσημη γραμματική και στην ανάγκη να αποτυπωθεί η γλωσσική πρακτική.³

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονίσουμε ότι το κριτήριο της καθιέρωσης των λόγιων τύπων μέσω της χρήσης τους είναι αυτό που θα μας οδηγήσει να εξηγήσουμε γιατί κάποιοι από τους τύπους του παθητικού αορίστου, π.χ. το *συνελήφθη*, ανθίστανται στην κανονικότητα, ενώ δε συμβαίνει το ίδιο, π.χ. με το *παραλήφθηκε*.

Προκύπτει εύλογα η υπόθεση ότι η επιβίωση και χρήση λόγιων σχηματισμών εξαρτάται από την παρουσία τους σε συγκεκριμένο γλωσσικό περιβάλλον.

4. Μεθοδολογία έρευνας

Θέλοντας να μελετήσουμε τη χρήση του παθητικού αορίστου στη νεοελληνική γλώσσα αναζητήσαμε μέσα σε σώματα κειμένων τη συχνότητα εμφάνισής του. Η αναζήτηση αυτή πραγματοποιήθηκε: α) στο *Google* και β) στον *Ε.Θ.Ε.Γ.* (Εθνικό Θησαυρό της Ελληνικής Γλώσσας).

Συγκεκριμένα, σε σώματα κειμένων των προαναφερόμενων πηγών αναζητήθηκαν οι τύποι του παθητικού αορίστου σε *-η /-ησαν*, αλλά και σε *-ηκε/-ηκαν* των σύνθετων ρημάτων, όπως τα καταγράψαμε από τα λεξικά (πίνακας 1), με σκοπό να ερευνήσουμε τη συχνότητα χρήσης των λόγιων τύπων (*-η /-ησαν*) σε σχέση με τον καθιερωμένο εναλλακτικό τύπο (*-ηκε /-ηκαν*).

Η αναζήτηση στο *Google* παρουσίασε κάποιες δυσκολίες, καθώς ο όγκος των σωμάτων κειμένων για αναζήτηση πληροφοριών ήταν τεράστιος, οπότε έπρεπε να γίνει επιλογή, η οποία όμως αποδείχθηκε αρκετά περίπλοκη, λόγω του ενδιαφέροντος που παρουσίαζαν τα περισσότερα από αυτά. Ταυτόχρονα, προέκυψε και μια επιπλέον δυσκολία, που αφορούσε τη συνεχή ενημέρωση του ιστότοπου με νέα κείμενα, με αποτέλεσμα μετά από ένα χρονικό διάστημα λίγων ημερών να παρουσιάζεται σε κάθε τύπο διαφορετική συχνότητα χρήσης και διαφορετικά κείμενα. Αποφασίστηκε να σημειώνεται στον πίνακα κάθε ρήματος η ημερομηνία κατά την οποία έγινε η συλλογή

3. Ιορδανίδου Α. (1999). «Ζητήματα τυποποίησης της σύγχρονης νεοελληνικής». Στο: *«Ισχυρές» και «Ασθενείς» γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση*. Θεσσαλονίκη. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, τομ. Β': 835-854.

και η μελέτη των συγκεκριμένων κειμένων, ώστε ο αναγνώστης να γνωρίζει ποια χρονική στιγμή εκπονήθηκε η συγκεκριμένη γλωσσολογική μελέτη.

Η αναζήτηση στον Ε.Θ.Ε.Γ., αντίθετα, δεν έδωσε μεγάλο αριθμό κειμένων σωμάτων ούτε και ποικιλία ως προς τη μορφή των κειμένων.

Εκτός από τη συχνότητα χρήσης των τύπων σε *-η/-ησαν*, *-ηκε/-ηκαν* μελετήσαμε τα είδη των κειμένων στα οποία συναντάται ο κάθε τύπος, με σκοπό να παρατηρήσουμε το γλωσσικό περιβάλλον.

5. Αποτελέσματα έρευνας

Τα αποτελέσματα της συλλογής των στοιχείων που αφορούν τη χρήση του παθητικού αορίστου από τις δύο πηγές (Google και Ε.Θ.Ε.Γ.), παρουσιάζονται στον Πίνακα 2 (Παράρτημα) με αναφορά στη συχνότητα εμφάνισής τους στα σώματα κειμένων. Στον πίνακα παρατηρούμε τη μεγάλη διαφορά στη συχνότητα χρήσης των λόγιων τύπων των ρημάτων σε *-η/-ησαν* σε σχέση με τους νεοελληνικούς τύπους *-ηκε/-ηκαν* σε όλα τα ρήματα. Συχνότερη χρήση των λόγιων τύπων με μεγάλη διαφορά συναντάμε κυρίως στα σύνθετα σε *-άγομαι*, *-βαίνω*, *-θλίβομαι*, *-ίσταμαι* (εκτός του *συνίσταμαι*), *-στέλλομαι*, *-ρήγνυμαι*, *-λέγομαι* (εκτός των *επιλέγομαι*, *συλλέγομαι*), *-τρέπομαι*, *-πλέκομαι*, *-πλήττομαι*, *-χαίρομαι*, *-τρίβομαι*, καθώς και του ρήματος *λαμβάνομαι*, όταν δεν είναι σε σύνθετη μορφή. Ορισμένα μάλιστα ρήματα, όπως το *συμβαίνει* και το *υφίσταμαι*, συναντώνται μόνο στη λόγια μορφή τους: *συνέβη*, *-ησαν* και *υπέστη*, *-ησαν* αντίστοιχα. Εξαίρεση αποτελούν τα σύνθετα ρήματα με το *-αλλάσσομαι*, το ρήμα *συνίσταμαι*, τα σύνθετα ρήματα του *-λαμβάνομαι*, εκτός του *συλλαμβάνομαι*, και το ρήμα *συλλέγομαι*. Μάλιστα, το ρήμα *συνίσταμαι* συναντάται μόνο στον τύπο *συστάθηκε*, *-αν*.

Από τον πίνακα 2 (Παράρτημα) ανακύπτουν οι παρακάτω κατηγορίες ρημάτων:

1. Ρήματα τα οποία παρουσιάζουν με την ίδια περίπου συχνότητα και τους δύο τύπους (π.χ. *περιελήφθη* 13.200, ενώ *περιλήφθηκε* 12.300)
2. Ρήματα που παρουσιάζουν το λόγιο τύπο *-η /-ησαν* σε υψηλότερη συχνότητα. (π.χ. *παρέβη* 38.900, ενώ *παρέβηκε* 369)
3. Ρήματα που παρουσιάζουν το λόγιο τύπο *-η/-ησαν* σε πολύ μικρότερη συχνότητα (π.χ. *ανελήφθη* 985, ενώ *αναλήφθηκε* 16.500)

4. Ρήματα που παρουσιάζουν το λόγιο τύπο *-η /-ησαν* σε στερεότυπες φράσεις και σε συγκεκριμένα συμφραζόμενα.

Μελετώντας στη συνέχεια τα συμφραζόμενα στα οποία συναντώνται οι λόγιοι τύποι των ρημάτων αυτών, διαπιστώθηκε ότι αυτά αφορούν επίσημα κείμενα, όπως Πρακτικά Βουλής, επίσημα έγγραφα, επιστημονικά κείμενα, κείμενα από τα ΜΜΕ και από τον έντυπο τύπο, κείμενα με οικονομική ορολογία, νομικά έγγραφα, δημόσια έγγραφα, λογοτεχνικά βιβλία, άρθρα, ανακοινώσεις, δελτία τύπου, ανάλογα βέβαια με τη σημασία του ρήματος. Έτσι, επιβεβαιώνεται ότι η χρήση των λόγιων τύπων ρημάτων του παθητικού αορίστου είναι στενά συνδεδεμένη με το πρότυπο της γλώσσας (νόρμα) δηλαδή με «τη χρήση της γλώσσας που προβάλλεται ως *ορθή* και περιβάλλει συγχρόνως με κύρος τον ομιλητή ή το συγγραφέα ενός κειμένου». ⁴

Από την άλλη πλευρά, διαπιστώθηκε η χρήση τους σε φράσεις με κάποιο βαθμό στερεοτυπίας, όπως π.χ.

Εξήχθησαν συμπεράσματα.

Ένα μήνυμα ελήφθη!

Στη Γενική Συνέλευση παρέστησαν συνολικά 14 μέτοχοι.

Προσήχθησαν στο αστυνομικό τμήμα.

Υπεκλάπησαν στοιχεία.

Ανεστάλη η λειτουργία / η άδεια / η ποινή / η εργασία / η διαδικασία / η απεργία

Απεστάλησαν αποτελέσματα / καταστάσεις / εκθέσεις / επιστολές / αντιπρόσωποι / διευθύνσεις / στοιχεία

Για ορισμένα ρήματα προέκυψαν ενδιαφέροντα αποτελέσματα σχετικά με το γλωσσικό περιβάλλον. Για παράδειγμα, παρατηρήσαμε ότι:

Οι νεοελληνικοί τύποι *διαρρήχθηκε/διαρρήχθηκαν* συναντώνται σχεδόν αποκλειστικά με τη σημασία «παραβιάζω κλειστό, ιδίως κλειδωμένο, χώρο, με σκοπό την κλοπή».

Οι λόγιοι τύποι *διερράγη/διερράγησαν* συναντώνται με διαφορετική σημασία σε φράσεις με τα ουσιαστικά *ο ιστός / οι σχέσεις / η σύμβαση / η συμφωνία / η συμμαχία / ο δεσμός*.

Το *διαστάληκε* συναντάται κυρίως σε ανεπίσημη χρήση σε διάφορα μηνύματα ή ανέκδοτα σε ιστοσελίδες. Το *διεστάλη* συναντάται κυρίως σε επιστημονικά κείμενα,

4. Ιορδανίδου Α. (1999). «Ζητήματα τυποποίησης της σύγχρονης νεοελληνικής». Στο: «*Ισχυρές*» και «*Ασθενείς*» γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Θεσσαλονίκη. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, τομ. Β': 835-854.

φυσικής ή γεωλογίας κτλ., ενώ το διεστάλησαν απαντάται κυρίως στη φράση «διεστάλησαν οι κόρες των ματιών».

Το κατελήφθη το συναντάμε στα ΜΜΕ με την έννοια του «συνελήφθη ξαφνικά», σε αντίθεση με το καταλήφθηκε, που παραπέμπει συνήθως σε κατάληψη κτιρίων, σχολών κτλ.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι στα σύνθετα ρήματα με το -λέγομαι και το -λαμβάνομαι στην ίδια παράγραφο παρατηρούμε να εναλλάσσεται ο λόγιος με το νεοελληνικό τύπο. Π.χ. Ο νέος νομπελίστας επελέγη γιατί κατάφερε να αποκρυπτογραφήσει τους μηχανισμούς με τους οποίους τα κύτταρα επεξεργάζονται τις πληροφορίες που λαμβάνουν από τα γονίδια. Όπως αναφέρει η επιτροπή Νόμπελ, ο Αμερικανός ερευνητής επιλέχτηκε για την ύπατη επιστημονική τιμή.

6. Ο λόγιος παθητικός αόριστος και η διδασκαλία του

Έχοντας υπόψη τις παραπάνω παρατηρήσεις και αποτελέσματα, εξετάσαμε κατά πόσο η διδασκαλία του λόγιου παθητικού αορίστου έχει θέση στη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης και σε ποιο επίπεδο. Εξετάζοντας την περιγραφή των επιπέδων στα αναλυτικά προγράμματα διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας σε ενήλικους, παρατηρούμε ότι «το επίπεδο επάρκειας απευθύνεται σε άτομα που συσχετίζουν το ακαδημαϊκό ή επαγγελματικό τους μέλλον στο πλαίσιο της γλώσσας στόχου». Δηλαδή, ο διδασκόμενος που έχει καλύψει τα επίπεδα του αρχάριου και ανεξάρτητου χρήστη και κατευθύνεται στο επίπεδο του αυτάρκους χρήστη, και άρα στο επίπεδο επάρκειας «από τη μια προσπαθεί να επεκτείνει με έναν πιο επεξεργασμένο τρόπο γνώσεις που έχουν ήδη αποκτηθεί και από την άλλη να ανακαλύψει στοιχεία της γλώσσας-στόχου που ικανοποιούν επικοινωνιακές ανάγκες υψηλότερων προδιαγραφών». Θα πρέπει λοιπόν, ανάμεσα σε άλλα, να διευρύνει ακόμη περισσότερο το λεξιλόγιό του, να αναγνωρίζει τις διαφορετικές υφολογικές ποικιλίες, να αναπτύσσει και να εφαρμόζει τις δεξιότητες κατανόησης γραπτού λόγου σε μεγαλύτερο εύρος

κειμένων.⁵

Πιο συγκεκριμένα, ο αυτάρκης χρήστης θα πρέπει μεταξύ άλλων:

- Να καταλαβαίνει ένα ευρύ φάσμα πιο απαιτητικών και εκτεταμένων κειμένων, δηλαδή να κατανοεί και να παράγει επίσημο, τυπικό ή ακαδημαϊκό λόγο.⁶ Να παρακολουθεί διαλέξεις, να κατανοεί εξειδικευμένα άρθρα, επιστημονικά και λογοτεχνικά κείμενα, να αναγνωρίζει το ύφος κ.ά.⁷
- Να χρησιμοποιεί τη γλώσσα ευέλικτα και αποτελεσματικά για την κάλυψη, κοινωνικών, ακαδημαϊκών και επαγγελματικών στόχων.⁸

Άρα, με βάση τα αναλυτικά προγράμματα της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης προτείνεται η διδασκαλία του λόγιου παθητικού αορίστου να συμπεριληφθεί στην ύλη του προχωρημένου επιπέδου ενηλίκων. Άλλωστε, όσοι ανήκουν στο Δ' επίπεδο των προχωρημένων είναι υποψήφιοι φοιτητές ελληνικών πανεπιστημίων, επαγγελματίες διερμηνείς και μεταφραστές ή και αλλόγλωσσοι που μένουν μόνιμα στην Ελλάδα και επιθυμούν να λάβουν μέρος σε εξετάσεις επάρκειας της ελληνομάθειας για επαγγελματικούς ή ακαδημαϊκούς στόχους.

Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη ότι η επιλογή και η διαμόρφωση του περιεχομένου της διδασκαλίας γίνεται με βάση τις γλωσσικές ανάγκες των μαθητών, η διδασκαλία του λόγιου παθητικού αορίστου στο επίπεδο αυτό καλύπτει τις αυξημένες απαιτήσεις για κατανόηση και παραγωγή επίσημου λόγου.

7. Διδακτικές προτάσεις

Οι διδασκόμενοι που βρίσκονται στο προχωρημένο επίπεδο έχουν ήδη κατακτήσει τη μορφολογία του ρήματος στο μεγαλύτερο μέρος της. Ο διδάσκων, λοιπόν, κατευθύνει το διδασκόμενο προκειμένου να εξοικειωθεί με τον παθητικό αόριστο και τους λόγιους τύπους του, εφόσον συναντάται στο επίσημο, τυπικό ύφος (στον ακαδημαϊκό, λογοτεχνικό, δημοσιογραφικό χώρο κ.α.).

5. Κοντός, Π., Ιακώβου, Μ., Μπέλλα, Σ., Μόζερ, Α., Χειλά-Μαρκοπούλου, Δ. (2002) *Αναλυτικό Πρόγραμμα Διδασκαλίας σε Ενηλίκους 3*. Διατμηματικό Πρόγραμμα Διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Φιλοσοφική Σχολή: 12-16.

6. ό.π., 18, 24.

7. Ευσταθιάδης, Σ., Αντωνοπούλου, Ν., Μανάβη, Δ., Βογιατζίδου, Μ. (2001) *Πιστοποίηση επάρκειας της ελληνομάθειας*. Θεσσαλονίκη: ΥΠΕΠΘ Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 165-166.

8. Κοντός, Π., ό.π., 24.

Πρωταρχικός στόχος του διδάσκοντος είναι να βοηθήσει το διδασκόμενο ώστε να αναγνωρίζει ότι η κατάληξη *-η, -ησαν* που πρόκειται να συναντήσει δεν είναι τίποτε άλλο παρά ή λόγια μορφή του παθητικού αορίστου με την κατάληξη *-ηκε, -ηκαν*. Είναι ανώφελο να διδαχθεί ολόκληρη η κλίση, εφόσον συναντώνται κατεξοχήν στο γ' ενικό και γ' πληθυντικό πρόσωπο.

Λαμβάνοντας υπόψη τις παραπάνω 4 κατηγορίες ρημάτων, όπως ανέκυσαν από τον πίνακα 2, θεωρούμε ότι στην 1^η και στην 2^η περίπτωση ρημάτων καθίσταται αναγκαία η διδασκαλία και εξοικείωση των διδασκομένων με το λόγιο τύπο *-η/-ησαν*. Εφόσον η έμφαση δίνεται στο συνδυασμό τύπου και σημασίας, διδάσκουμε τους λόγιους τύπους *-η/-ησαν* των ρημάτων ενταγμένους στις ανάλογες στερεότυπες φράσεις και στα σχετικά είδη κειμένων.

Με βάση τα παραπάνω κριτήρια ακολουθούν ενδεικτικές ασκήσεις.

7.1 Προτεινόμενες Ασκήσεις

- Στο παρακάτω κείμενο να βρεις και να υπογραμμίσεις τους τύπους των ρημάτων που βρίσκονται στον παθητικό αόριστο:

*Ανεστάλη η απεργία του ιπτάμενου προσωπικού της British Airways
Ανακοινώθηκε ότι ματαιώθηκε η προγραμματισμένη για την Τρίτη και την Τετάρτη απεργία του ιπτάμενου προσωπικού της British Airways, όμως αναμένονται και πάλι προβλήματα στις μετακινήσεις χιλιάδων επιβατών εντός της εβδομάδας. Ούτε από την εταιρεία, αλλά ούτε και από το σωματείο, δόθηκαν άμεσα στη δημοσιότητα λεπτομέρειες γύρω από τη συμφωνία που επετεύχθη επί των αιτημάτων του ιπτάμενου προσωπικού. Στη σχετική ανακοίνωση της βρετανικής αεροπορικής εταιρείας επισημάνθηκε ότι η απόφαση για αναστολή της απεργίας ελήφθη πολύ αργά για να αποφευχθεί αναστάτωση στις μετακινήσεις δεκάδων χιλιάδων πελατών του αερομεταφορέα την Τρίτη και την Τετάρτη.*

(διασκευή από το: <http://www.in.gr/news/article.asp?lngEntityID=774275&lngDtrID=245>)

- Συμπλήρωσε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με ρήματα από το πλαίσιο στο λόγιο παθητικό αόριστο:

εξάγονται καθίσταμαι λαμβάνομαι παρίσταμαι

1. Μετά τις εισηγήσεις ακολούθησε συζήτηση για διάφορα λειτουργικά θέματα, τέθηκαν πάρα πολλές ερωτήσεις και _____ χρήσιμα συμπεράσματα.
2. Η πραγματοποίηση και των δύο διοργανώσεων _____ δυνατή, χάρη στη γενναιόδωρη υποστήριξη του Κέντρου.
3. Ένα μήνυμα _____.
4. Στη Γενική Συνέλευση _____ συνολικά 14 μέτοχοι.

- Να συμπληρώσεις την παρακάτω ακροστιχίδα με τους λόγιους τύπους παθητικού αορίστου των ρημάτων στο γ' ενικό πρόσωπο. Το ρήμα που θα σχηματιστεί συμπληρώνει την παρακάτω φράση:

_____ από τη ζέστη!

1. _____	1. λαμβάνομαι
2. _____	2. συγχαίρω
3. _____	3. καταστέλλομαι
4. _____	4. απάγομαι
5. _____	5. συμβαίνει
6. _____	6. αποστέλλομαι

- Συμπλήρωσε τα κενά του παρακάτω κειμένου βάζοντας τα ρήματα που βρίσκονται στην παρένθεση στο σωστό τύπο του παθητικού αορίστου.

_____ (πραγματοποιούμαι) το 1^ο Διεθνές Συνέδριο με τίτλο «Ενέργεια 2006», που _____ (διοργανώνομαι) από την Πανελλήνια Ένωση Μηχανολόγων-Ηλεκτρολόγων. Στη θεματολογία του _____ (περιλαμβάνομαι) εισηγήσεις για την ηλεκτρική, αιολική, ηλιακή ενέργεια κ.ά. Παράλληλα _____ (διεξάγομαι) διαγωνισμός μεταξύ μεταπτυχιακών και φοιτητών για εργασίες και μελέτες στα θέματα της ενέργειας. Από συζήτηση που ακολούθησε _____ (εξάγομαι) χρήσιμα συμπεράσματα και προβληματισμοί.

Βήμα, 19/11/2006 (διασκευή)

- Ξαναγράψε τις προτάσεις μετατρέποντας την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και το αντίστροφο.

Π.χ. Κατά τη διάρκεια των διήμερων συνεδριάσεων, που πραγματοποιήθηκαν αυτή την εβδομάδα, **εκλέχθηκαν** οι δύο πρόεδροι της Συνέλευσης.

Κατά τη διάρκεια των διήμερων συνεδριάσεων, που πραγματοποιήθηκαν αυτή την εβδομάδα, **εξέλεξαν** τους δύο προέδρους της Συνέλευσης.

1. Οι εργασίες της Συνέλευσης **ανεστάλησαν** λόγω πολιτικών δυσχερειών.

2. Τα δύο μηνύματα **υπεκλάπησαν** από την Υπηρεσία Εθνικής Ασφάλειας.

3. Ο πάπας Γρηγόριος ΙΓ΄ **εισήγαγε** το γρηγοριανό ημερολόγιο στις περισσότερες καθολικές περιοχές το 1582.

4. Τον **απάλλαξαν** από την κατηγορία της έκρηξης στο πρατήριο βενζίνης του, όπου είχαν σκοτωθεί δύο άτομα.

7.2 Σημασιολογικές ασκήσεις

- Αντιστοίχισε τις δύο στήλες για να φτιάξεις φράσεις:

Π.χ. προσήχθησαν σε δίκη

A

B

1. συνέβη	α) καρδιακό επεισόδιο
2. υπέστη	β) η απεργία των εργαζομένων
3. ανεστάλη	γ) ένα απίστευτο γεγονός
4. εξερράγη	δ) βόμβα

- Ποια είναι η σημασία των παρακάτω ρημάτων;

Αντιστοίχισε τις δύο στήλες.

A

B

1. το αυτοκίνητο <u>εξετράπη</u>	α) απελευθερώθηκαν, γλίτωσαν
2. απηλλάγησαν από την ευθύνη	β) κόπηκαν
3. η εξέγερση <u>κατεστάλη</u>	γ) βγήκε από την κανονική του πορεία
4. οι δεσμοί <u>διερράγησαν</u>	δ) καταπνίγηκε

7.3 Άσκηση για την υφολογική ποικιλία

- Επιλέξτε τον κατάλληλο τύπο παθητικού αορίστου που θα χρησιμοποιούσατε ανάλογα με την περίπτωση:

1. αντελήφθη – αντιλήφθηκε

α) Η αντιπολίτευση _____ ότι η κυβερνητική πολιτική δέχθηκε ισχυρό πλήγμα και ότι ενισχύθηκε η δική της θέση.

β) Μπαίνοντας στο σπίτι _____ ότι κάτι περίεργο είχε συμβεί.

2. καταλήφθηκε – κατελήφθη

α) Το 64 π.Χ. _____ από τον Πομπήιο και αποτέλεσε επαρχία της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.

β) Την Κυριακή το βράδυ στην ευθεία της Εθνικής οδού _____ οδηγός να οδηγεί αυτοκίνητο για επίδειξη ικανότητας και εντυπωσιασμού.

3. παραλήφθηκε – παρελήφθη

α) Το παραπάνω φαρμακευτικό υλικό ελέγχθηκε και _____ κανονικά.

β) Υπογραφή Χρήστη _____ την: 02 / 03 /2006

7.4 Επαναληπτική άσκηση μορφολογίας – σύνταξης – σημασιολογίας

- Συμπληρώστε τα κενά υπογραμμίζοντας μία από τις τέσσερις επιλογές που δίνονται:

1. _____ απόψεις και πληροφορίες για την επέκταση της εμπορικής και οικονομικής συνεργασίας μας.

α) αντηλλάγησαν β) ανταλλάγησαν γ) αντηλλάχθηκαν δ) αντηλλάγη

Βιβλιογραφία

- Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Ά. 2002. *Αντίστροφο λεξικό της νέας ελληνικής*. ΑΠΘ. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών. Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη.
- Αντωνοπούλου, Ν. & Μανάβη, Δ. Η διδασκαλία της νέας ελληνικής ως ξένης/δεύτερης γλώσσας. Στο: <http://abnet.agrino.org/htmls/M/M005.htm>
- Celece-Murcia, M. & Olhstai, E. 2000. *Discourse and context in language teaching*. Cambridge: University Press.
- Ευσταθιάδης, Σ. Αντωνοπούλου, Ν. Μανάβη, Δ. & Βογιατζίδου, Μ. 2001. *Πιστοποίηση επάρκειας της ελληνομάθειας*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- Holton D. Mackridge P. & Φυλιππάκη-Warburton E. 1999. *Γραμματική της ελληνικής γλώσσας*, μτφρ. Β. Σπυρόπουλος. Αθήνα: Πατάκης [Greek: A Comprehensive Grammar of the Modern Language. London & New York: Routledge, 1997].
- Ιορδανίδου, Ά. 2002. Η κοινή νεοελληνική σε σύγχρονα λεξικά και γραμματικές. Terminologie et Traduction, 1, Commission des Communautés européennes. Service de Traduction, 11-124
- Ιορδανίδου, Ά. 1999. Ζητήματα τυποποίησης της σύγχρονης νεοελληνικής. Στο: «*Ισχυρές*» και «*Ασθενείς*» γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Θεσσαλονίκη. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, τομ. Β': 835-854.
- Ιορδανίδου, Α. (υπό έκδοση). Η μορφολογική ποικιλία στη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Στο: *Η μορφολογία στη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας*, επιμ. Σ. Μοσχονάς, εκδ. Πατάκης: 9
- Ιορδανίδου, Α. 1999. *Τα ρήματα της νέας ελληνικής*. Αθήνα: Πατάκης.
- Κακριδή-Ferrari, M. & Χειλά-Μαρκοπούλου, Δ. 1996. Η γλωσσική ποικιλία και η διδασκαλία της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Στο: *Η Νέα Ελληνική ως ξένη γλώσσα. Προβλήματα διδασκαλίας*. Αθήνα: Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν: 17-51
- Κλαίρης, Χ. & Μπαμπινιώτης, Γ. (σε συνεργασία με Α. Μόξερ, Αι. Μπακάκου-Ορφανού, Σ. Σκοπετέα) 1996. *Γραμματική της Νέας Ελληνικής, I. Το όνομα της Νέας Ελληνικής, (1999), II. Το ρήμα της Νέας Ελληνικής, (2001). II2. Τα επιρρηματικά στοιχεία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κοντός, Π. Ιακώβου, Μ. Μπέλλα, Σ. Μόξερ, Α. & Χειλά-Μαρκοπούλου, Δ. 2002. *Αναλυτικό Πρόγραμμα Διδασκαλίας σε Ενηλίκους. Διατηρηματικό Πρόγραμμα Διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας*. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Φιλοσοφική Σχολή.
- Κριαράς, Ε. 1995. *Νέο ελληνικό λεξικό της σύγχρονης δημοτικής γλώσσας*. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
- Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής, 1998. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.
- Μπαμπινιώτης, Γ. 1998. *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Μήτσης, Ν. 2003. *Στοιχειώδεις αρχές και μέθοδοι της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας. Εισαγωγή στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης (ή ξένης) γλώσσας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Τεγόπουλος-Φυτράκης, 1997. *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Αρμονία.
- Τοκατλίδου, Β. 2003. *Γλώσσα, επικοινωνία και γλωσσική εκπαίδευση*. Αθήνα: Πατάκης

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Τριανταφυλλίδης Μ. (1949, α΄ έκδοση). Νεοελληνική Γραμματική, αναπροσαρμογή της Μικρής Νεοελληνικής Γραμματικής. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β.

Ηλεκτρονικές διευθύνσεις

www.media.uoa.gr/language/grammar/

www.el.wikipedia.org/wiki/Σώμα_κειμένων - 20k

www.komvos.edu.gr:8080/dictionaries/dictOnLine.htm.

Η Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας (ως πρώτης/μητρικής, δεύτερης/ξένης)

4 -6 Σεπτεμβρίου 2009

Νυμφαίο Φλώρινας

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Τμήμα Νηπιαγωγών
Εργαστήριο Γλώσσας και Προγραμμάτων
Γλωσσικής Διδασκαλίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1. Παθητικός αόριστος σύνθετων ρημάτων σε λεξικά

<u>ΡΗΜΑΤΑ</u>	<u>Λεξικό Τριανταφυλλίδη</u>	<u>Λεξικό Κριαρά</u>	<u>Λεξικό Μπαμπινιώτη</u>
1. ανάγομαι	1. ανάχθηκα/ανήχθη/ησαν	1.	1. ανήχθην
2. απόγομαι	2. απήχθη/απήχθησαν	2.	2. απήχθην
3. εισάγομαι	3. εισάχθηκα/εισήχθηκα/ εισήχθη/-ησαν	3.	3. εισήχθην
4. εξάγομαι	4. εξάχθηκα/εξήχθη/-ησαν	4.	4. εξήχθην
5. παράγομαι	5. παράχθηκα/παρήχθη/-ησαν	5.	5. παρήχθην
6. προάγομαι	6. προάχθηκα/ προήχθη/-ησαν	6.	6. προήχθην
7. προσάγομαι	7. προσάχθηκα/προσήχθη/ησαν	7.	7. προσήχθην
8. υπάγομαι	8. υπάχθηκα/υπήχθη/-ησαν	8.	8. υπήχθην
9. ανταλλάσσομαι	9. αντιλλάγησαν	9.	9. ανταλλάχ(θ)ηκα
10. απαλλάσσομαι	10. απηλλάγη/απηλλάγησαν	10. απαλλάχθηκα	10.απαλλάχ(θ)ηκα/ απηλλάγη
11. μεταλλάσσομαι	11.	11.	11.μεταλλάχθηκα
12. επεμβαίνω	12. επενέβη/επενέβησαν	12.	12.επενέβην
13. παραβαίνω	13. παρέβη/παρέβησαν	13.	13.παρέβην
14. παρεμβαίνω	14. παρενέβη/παρενέβησαν	14.	14.παρενέβην
15. προβαίνω	15. προέβη/προέβησαν	15.	15.προέβην
16. συμβαίνει	16. συνέβη	16. συνέβη/συνέβησαν /-ηκαν	16.συνέβη
17. συνθλίβομαι	17. συνθλίβηκα	17.	17.συνεθλίβην
18. καθίσταμαι	18. κατέστη/κατέστησαν	18.	18.καταστάθηκα/κατ έστην
19. παρίσταμαι	19. παρέστη/παρέστησαν	19.	19.παρέστην
20. συνίσταμαι	20.	20.	20.
21. υφίσταμαι	21. ...	21.	21.υπέστην
22. υποκλέπτομαι	22.	22.	22.υποκλέπηκα/υπεκ λάπην
23. λαμβάνομαι	22. υπεκλάπη/υπεκλάπησαν	23.	23.ελήφθην
24. αναλαμβάνομαι	23. λήφθηκα/ελήφθη/-ησαν	24. αναλήφ(θ)ηκα	24.αναλήφθηκα/ανελ ήφθην
25. αντιλαμβάνομαι	24. αναλήφθηκα/ανελήφθη/- ησαν	25. αντιλήφθηκα	25.αντιλήφθηκα/αντε λήφθην
26. επιλαμβάνομαι	25. αντιλήφθηκα/ αντελήφθη/-ησαν	26.	26.επιλήφθηκα/ επελήφθην
27. καταλαμβάνομαι	26. επιλήφθηκα	27. καταλήφθηκα	27.καταλήφθηκα/ κατελήφθην
28. παραλαμβάνομαι	27. καταλήφθηκα/ κατελήφθη/-ησαν	28.	28.παραλήφθηκα/ παρελήφθην
29. περιλαμβάνομαι	28. παραλήφθηκα/ παρελήφθη/-ησαν	29.	29.περιελήφθην
30. προσλαμβάνομαι	29. περιλήφθηκα	30.	30.προσλήφθηκα/ προσελήφθην
31. συλλαμβάνομαι	30. προσελήφθη/-ησαν	31.	31. συνελήφθην
32. εκλέγομαι	31. συνελήφθη/-ησαν	32.	32.εκλέχθηκα, εκλέχθηκα / εξελέγην
33. επιλέγομαι	32. εξελέγη/εξελέγησαν	33.	33.επιλέχθηκα/ επελέγην επελέχθην
34. συλλέγομαι	33. επιλέχθηκα/ επελέγη/-ησαν	34.	34.συνελέγην
35. εμπλέκομαι	34. συλλέχθηκα	35.	35. ενεπλάκην
36. περιπλέκομαι	35. ενεπλάκη/ενεπλάκησαν	36.	36. περιεπλάκην
37. συμπλέκομαι	36. :.....	37.	37. συνεπλάκην
38. πλήττομαι	37. συνεπλάκη/συνεπλάκησαν	38.	38. επλήγην
39. εκρήγνυμαι	38. επλήγη/επλήγησαν	39.	39. εξερράγην
40. διαρρηγνύομαι	39. εξερράγην	40.	40.διερρήχθην/ διερράγην
41. εκτρέπομαι	40.	41.	
42. συντρίβομαι	41. εξετράπη/εξετράπησαν	42.	
43. αναστέλλομαι	42. συντρίφθηκα	43. ανεστάλη	
44. αποστέλλομαι	43. συνετρίβη/-ησαν	44.	
45. διαστέλλομαι	44. αναστάλθηκα/ανεστάλη- ησαν	45.	
46. καταστέλλομαι		46.	
47. συστέλλομαι		47.	
48. συγχάιρω		48. συγχάρηκα	
49. ψάλλομαι		49.	

	44. απεστάλη/-ησαν 45. διαστάλθηκα/διεστάλη/-ησαν 46. καταστάλθηκα/ κατεστάλη/-ησαν 47. συστάλθηκα/ συνεστάλη/-ησαν 48. συγχάρηκα / συνεχάρην 49. ψάλθηκα		41. εξετράπην 42. συνετρίβην 43. ανεστάλην 44. απεστάλην 45. διεστάλην 46. κατεστάλην 47. συνεστάλην 48. συνεχάρην 49. εψάλην
--	--	--	---

Λεξικό Τ.Γ.

1.
2.
3.
4.
5.
6. προήχην
7.
8.
9. ανταλλάχθηκα
10. απαλλάχθηκα
11. μεταλλάχθηκα
12. επενέβην
13. παρέβην
14. παρενέβην
15. προέβην
16. συνέβη
17.
18. κατέστην
19.
20.
21.
22.
23.
24. αναλήφθηκα/αναλήφθην
25. αντιλήφθηκα
26. επιλήφθηκα/επελήφθην
27. καταλήφθηκα
28. παραλήφθηκα
29. περιελήφθην/περιλήφθηκα
30. προσελήφθην/προσλήφθηκα
31. συνελήφθην
32. εκλέχθηκα
33. επιλέχθηκα
34. συλλέχθηκα
35. ενεπλέχθην/ενεπλάκην
36. περιπλέχθηκα
37. συμπλέχθηκα/συμπλάκηκα
38.
39. εξερράγην
40. διερρήχθην/διερράγην
41. εκτράπηκα
42. συντρίφθηκα
43. αναστάλθηκα/ανεστάλην
44. αποστάλθηκα
45. διαστάλθηκα
46. καταστάλθηκα
47. συστάλθηκα

Λεξικό Πατάκη

1. ανάχθηκα/ ανήχθη/-ησαν
2. απάχθηκα/απήχθη/-ησαν
3. εισάχθηκα/ εισήχθη/-ησαν
4. εξάχθηκα/εξήχθη/-ησαν
5. παράχθηκα/παρήχθη/-ησαν
6. προάχθηκα/προήχθη/-ησαν
7. προσάχθηκα/προσήχθη/
-ησαν
8. υπάχθηκα/υπήχθη/-ησαν
9. ανταλλάχ(θ)τηκα/ αντιλλάγην/-ησαν
10. απαλλάχ(θ)τηκα/ απηλλάχθη/-ησαν
11.
12. (επέμβηκα)/ επενέβη/-ησαν
13. παρέβη/ παρέβησαν
14. παρέμβη/ παρέμβησαν
15. προέβη/προέβησαν
16. συνέβηκε/συνέβη
17. συνθλίφθηκα/ συνεθλίβη/-ησαν
18. κατέστη/ κατέστησαν
19. παρέστη/ παρέστησαν
20. συστάθηκα
21. υπέστη/υπέστησαν
22. υποκλάπηκα/ υπεκλάπη/-ησαν
23. λήφθηκα/ελήφθη/-ησαν
24. αναλήφθηκα/ ανελήφθη/-ησαν
25. αντιλήφθηκα/ αντελήφθη/-ησαν
26. επιλήφθηκα/ επελήφθη/-ησαν
27. καταλήφθηκα/ κατελήφθη/-ησαν
28. παραλήφθηκα/ παρελήφθη/-ησαν
29. περιλήφθηκα / περιελήφθη/-ησαν
30. προσελήφθη/-ησαν
31. συνελήφθη/σ-ησαν
32. εκλέχ(θ)τηκα/ εξελέγη/-ησαν
33. επιλέχ(θ)τηκα/ επελέγη/-ησαν
34. συλλέχ(θ)τηκα/ συλλέγη/-ησαν
35. ενεπλάκη/ενεπλάκησαν
36. περιπλέχ(θ)τηκα/ περιπλέχθη/-ησαν
37. συνεπλάκη/συνεπλάκησαν
38. πλήγηνκα/ επλήγη/-ησαν
39. εξερράγη/εξερράγησαν
40.
41. εκτράπηκα/ εξετράπη/-ησαν
42. συντρίφθηκα/ συνετρίβη/-ησαν
43. ανεστάλη/-ησαν
44. απεστάλη/-ησαν
45. διεστάλη/-ησαν
46. κατεστάλη/-ησαν
47. συνεστάλη/-ησαν

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

48. συγγάρηκα

49.

48. συγγάρηκα/ συνεγάρη/-ησαν

49. (ψάλθηκα)/εψάλη/-ησαν

Η Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας

(ως πρώτης/μητρικής, δεύτερης/ξένης)

4 -6 Σεπτεμβρίου 2009

Νυμφαίο Φλώρινας

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Τμήμα Νηπιαγωγών
Εργαστήριο Γλώσσας και Προγραμμάτων
Γλωσσικής Διδασκαλίας

Πίνακας 2. Συχνότητα χρήσης τύπων παθητικού αορίστου σε -η/-ησαν και -ηκε/ηκαν

ΡΗΜΑΤΑ	ΠΑΘΗΤΙΚΟΣ ΑΟΡΙΣΤΟΣ (από λεξικά)	ΣΥΧΝΟΤΗΤΕΣ Google	ΕΘΕΓ	ΑΛΛΗ ΜΟΡΦΗ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΕ Σ Google	ΕΘΕΓ
1. ανάγομαι						
γ' ενικό	ανήχθη	400		ανάχθηκε	131	
γ' πληθ.	ανήχθησαν	253	1	ανάχθηκαν ανήχθηκαν	50 1	
2. απάγομαι						
γ' ενικό	απήχθη	15.700	5	απάχθηκε απήχθηκε	51 117	1
γ' πληθ.	απήχθησαν	11.900	5	απάχθηκαν απήχθηκαν	26 468	 1
3. εισάγομαι						
γ' ενικό	εισήχθη	95.900	65	εισήχθηκε εισάχθηκε	854 647	5
γ' πληθ.	εισήχθησαν	65.600	35	εισήχθηκαν εισάχθηκαν	601 690	1
4. εξάγομαι						
γ' ενικό	εξήχθη	19.400	5	εξήχθηκε εξάχθηκε	135 113	
γ' πληθ.	εξήχθησαν	24.700	5	εξήχθηκαν εξάχθηκαν	178 261	 1
5. παράγομαι						
γ' ενικό	παρήχθη	25.900	5	παρήχθηκε παράχθηκε	256 887	 2
γ' πληθ.	παρήχθησαν	28.300	12	παρήχθηκαν παράχθηκαν	51 637	 1
6. προάγομαι						
γ' ενικό	προήχθη	10.600	14	προήχθηκε προάχθηκε	124 407	1 4
γ' πληθ.	προήχθησαν	1.370	11	προήχθηκαν προάχθηκαν	30 85	
7. προσάγομαι						

γ' ενικό	προσήχθη	869	2	προσήχθηκε προσάχθηκε	5 14	
γ' πληθ	προσήχθησαν	903	1	προσήχθηκαν προσάχθηκαν	70 48	
γ' ενικό	υπήχθη	99	23	υπήχθηκε υπάχθηκε	100 277	2
γ' πληθ.	υπήχθησαν	943	23	υπήχθηκαν υπάχθηκαν	18 249	1
9. ανταλλάσσομαι						
α' ενικό	ανταλλάχθηκα	5		ανταλλάχτηκα	1.220	
γ' ενικό	ανταλλάχθην αντηλλάγη	 99		ανταλλάχθηκε ανταλλάχτηκε	240 78	
γ' πληθ.	ανταλλάχθησαν αντηλλάγησαν	74 10.300	 3	ανταλλάχθηκαν ανταλλάχτηκαν	11.800 979	2 1
10. απαλλάσσομαι						
α' ενικό	απαλλάχθηκα	5		απαλλάχτηκα	1.220	
γ' ενικό	απαλλάχθηκε απηλλάγη	916 1.420	 3	απηλλάχθη απαλλάχτηκε	21 756	 1
γ' πληθ.	απαλλάχθηκαν απηλλάγησαν	838 1.780	 3	απηλλάχθησαν απαλλάχτηκαν	39 1050	 1
11. μεταλλάσσομαι						
γ' ενικό				μεταλλάχθηκε	2090	10
γ' πληθ.				μεταλλάχθηκαν	612	2
12. επεμβαίνω						
γ' ενικό	επενέβην	18.500	19	επενέβηκε	204	
γ' πληθ.	επενέβησαν	930	2	επενέβηκαν	94	

13. παραβαίνω						
γ' ενικό	παρέβη	38.900	5	παρέβηκε	369	
γ' πληθ.	παρέβησαν	9.430	7	παρέβηκαν	100	
14. παρεμβαίνω						
γ' ενικό	παρενέβη	39.800	41	παρενέβηκε	86	
	παρέμβη	330		παρέμβηκε	111	
γ' πληθ.	παρενέβησαν	10.500	10	παρενέβηκαν	68	
γ' πληθ.	παρέμβησαν			παρέμβηκαν	27	
15. προβαίνω						
γ' ενικό	προέβη	292.000	119	προέβηκε	902	
γ' πληθ.	προέβησαν	70.300	32	προέβηκαν	267	
16. συμβαίνει						
γ' ενικό	συνέβη	503.000	604			
γ' πληθ.	συνέβησαν	134.000	118			
	συνέβηκαν	1350				
17. συνθλίβομαι						
γ' ενικό	συνεθλίβη	320	1	συνθλίβηκε	5	
γ' πληθ.	συνεθλίβησαν	124	1	συνθλίβηκαν		
18. καθίσταμαι						
γ' ενικό	κατέστη	171.000	142	κατέστηκε	22	
γ' πληθ.	κατέστησαν	73.300	43	κατέστηκαν	20	
19. παρίσταμαι						
γ' ενικό	παρέστη	77.200	15	παρέστηκε	31	
γ' πληθ.	παρέστησαν	80.200	8	παρέστηκαν	55	
20. συνίσταμαι						
γ' ενικό				συστάθηκε	129.000	70

γ' πληθ.				συστάθηκαν	17.500	32
21. υφίσταμαι						
γ' ενικό	υπέστη	242.000	148	υπέστηκε	73	
γ' πληθ.	υπέστησαν	135.000	151	υπέστηκαν	72	
22. υποκλέπτομαι					71	
γ' ενικό	υπεκλόπη	122	3	υποκλόπηκε υποκλόπη	1	
γ' πληθ.	υπεκλόπησαν	126	1	υποκλόπησαν υποκλόπηκαν	25 69	
23. λαμβάνομαι						
γ' ενικό	ελήφθη	160.000	5	ελήφθηκε	113	
γ' πληθ.	ελήφθησαν	168.000	5	ελήφθηκαν	195	
24. αναλαμβάνομαι						
γ' ενικό	ανελήφθη	10.100	5	αναλήφθηκε	16.500	4
γ' πληθ.	ανελήφθησαν	12.100	5	αναλήφθηκαν	34.900	10
25. αντιλαμβάνομαι						
α' ενικό	αντιλήφθηκα					
γ' ενικό	αντελήφθη	14.300	5	αντιλήφθηκε	27.600	37
γ' πληθ.	αντελήφθησαν	959	5	αντιλήφθηκαν	18.600	9
26. αναστέλλομαι						
γ' ενικό	ανεστάλη	27.400	58	αναστάληκε αναστάληκε	494 294	
γ' πληθ.	ανεστάλησαν	897	15	αναστάληκαν αναστάληκαν	186 89	1
27. διαστέλλομαι						
γ' ενικό	διεστάλη	145		διαστάληκε διαστάληκε	527 2	

γ' πληθ.	διεστάλησαν	109		διαστάλθηκαν	32	
				διαστάληκαν	15	
28. αποστέλλομαι						
γ' ενικό	απεστάλη	54.000	61	αποστάληκε	5.360	1
γ' πληθ.	απεστάλησαν	21.500	33	αποστάληκαν	598	1
29. καταστέλλομαι						
γ' ενικό	κατεστάλη	724	9	καταστάληκε	526	1
				καταστάληκε	53	
γ' πληθ.	κατεστάλησαν	223	2	καταστάληκαν	115	
				καταστάληκαν	76	
30. συστέλλομαι						
γ' ενικό	συνεστάλη	66		συστάληκε	34	
γ' πληθ.	συνεστάλησαν	25		συστάληκαν	3	
31. διαρρηγνύομαι						
γ' ενικό	διερράγη	219	4	διαρρήχθηκε	39	
				διερρήχθη	26	
γ' πληθ.	διερράγησαν	137	3	διαρρήχθηκαν	30	1
				διερρήχθησαν	15	
32. εκρήγνυμαι						
γ' ενικό	εξερράγη	62.400	169			
γ' πληθ.	εξερράγησαν	10.600	42			
33. εκλέγομαι						
γ' ενικό	εξελέγη	135.000	444	εκλέχθηκε	3.800	56
				εκλέχτηκε	28.600	48
γ' πληθ.	εξελέγησαν	26.900	135	εκλέχθηκαν	11.500	32
				εκλέχτηκαν	863	36
34. επιλέγομαι						
γ' ενικό	επελέγη	61.600	308	επιλέχθηκε	82.900	145
				επιλέχτηκε	22.300	38
γ' πληθ.	επελέγησαν	40.400	136	επιλέχθηκαν	49.800	96
				επιλέχτηκαν	11.200	12
35. συλλέγομαι						
γ' ενικό	συλλέχθη			συλλέχθηκε	720	7

				συλλέχτηκε	110	
γ' πληθ.	συλλέχθηκαν	1570	1	συλλέχθηκαν	23.500	25
				συλλέχτηκαν	530	2
36. εκτρέπομαι						
γ' ενικό	εξετράπη	1.460	7	εκτράπηκε	281	
				εξετράπηκε		
γ' πληθ.	εξετράπησαν	366	2	εκτράπηκαν	139	
				εξετράπηκαν		
37. εμπλέκομαι						
γ' ενικό	ενεπλάκη	16.100	78	εμπλέχτηκε	354	
				ενεπλέχθη	12	1
γ' πληθ.	ενεπλάκησαν	26.500	90	εμπλέχτηκαν	131	
				ενεπλέχθησαν	26	
38. περιπλέκομαι						
γ' ενικό	περιεπλάκη	136	4	περιπλέχθηκε	157	3
				περιπλέχτηκε	95	
γ' πληθ.	περιεπλάκησαν	81	5	περιπλέχθηκαν	1	2
				περιπλέχτηκαν	68	
39. συμπλέκομαι						
γ' ενικό	συνεπλάκη	663	7	συμπλέχτηκε	37	
				συμπλάκηκε		
γ' πληθ.	συνεπλάκησαν	785	22	συμπλέχτηκαν	3	
				συμπλάκηκαν		
40. επιλαμβάνομαι						
γ' ενικό	επελήφθη	912	49	επιλήφθηκε	1350	27
γ' πληθ.	επελήφθησαν	269	3	επιλήφθηκαν	432	6
41. καταλαμβάνομαι						
γ' ενικό	κατελήφθη	11.100	48	καταλήφθηκε	17.200	21
γ' πληθ.	κατελήφθησαν	2.160	24	καταλήφθηκαν	1.890	8
42. παραλαμβάνομαι						
γ' ενικό	παρελήφθη	17.800	27	παραλήφθηκε	12.600	10

γ' πληθ.	παρελήφθησαν	15.100	30	παραλήφθηκαν	16.300	6
43. περιλαμβάνομαι						
γ' ενικό	περιελήφθη	13.200	44	περιλήφθηκε	12.300	15
γ' πληθ.	περιελήφθησαν	14.400	47	περιλήφθηκαν	14.500	17
44. προσλαμβάνομαι						
γ' ενικό	προσελήφθη	15.600	90	προσλήφθηκε	19.900	45
γ' πληθ.	προσελήφθησαν	9.700	73	προσλήφθηκαν	12.700	68
45. συλλαμβάνομαι						
γ' ενικό	συνελήφθη	222.000	675	συλλήφθηκε	1.120	
γ' πληθ.	συνελήφθησαν	139.000	514	συλλήφθηκαν	512	
46. πλήττομαι						
γ' ενικό	επλήγη	24.400	107	πλήγηκε	337	2
γ' πληθ.	επλήγησαν	52.500	256	πλήγηκαν	403	3
47. συγχαίρομαι						
γ' ενικό	συνεχάρη	51.700	112	συγχάρηκε	1.100	2
γ' πληθ.	συνεχάρησαν	593	9	συγχάρηκαν	244	2
48. συντρίβομαι						
γ' ενικό	συνετρίβη	37.000	96	συντρίφθηκε	251	1
γ' πληθ.	συνετρίβησαν	1.610	7	συντρίφθηκαν	605	
				συντρίφθηκαν	113	1
49. ψάλλομαι						
γ' ενικό	εψάλη	660	17	ψάλθηκε	211	1
γ' πληθ.	εψάλησαν	66		ψάλθηκαν	31	1